

זוכרים לדורות – עדותה של חוה (אווה) אוסטרייכר

נולדתי ב- 1929 בבראשוב (קרואיה גם קרונשטאט) שטרנסילבניה, רומניה.

נולדתי כילדה שנייה למשפחה, משפחת פולצ'ק, אחרי אחי רוברט (ראובן) הגדול ממני בשנתיים. כמה שנים אחר כך גם תצטרף אלינו למשפחה אחותי הקטנה חנה.

אבי, יאנוש (יוהאן) עבד כמהנדס בניין, אמי, אנטוניה, הייתה רואת חשבון, היא הייתה מאוד מוערכת בעבודתה. בכלל אמי הייתה אישה חזקה מאוד ובפועל ניהלה את הבית.

לא היינו משפחה דתייה, אבל כן שמרנו על מסורת, למשל הדלקנו נרות בשבת.

גרנו בבית עם חצר גדולה, הבית היה בנוי כך שצד אחד של החצר היה בעצם דירות-דירות, ובצד השני היו חנויות ובתי עסק. בחצר שלנו היו אנשים "מכל הסוגים" – שבאבים, סקסים, רומנים, גרמנים וגם יהודים, מלבדנו הייתה עוד משפחה יהודיה. האנשים בבניין היו מנומסים, עזרו לי עם סלי קניות, היו מברכים לשלום וכדומה. לדעתי זה בגלל שהיינו נחמדים מאוד והעריכו אותנו.

כילדים למדנו בבית ספר רומני, היה בית ספר יהודי גם, אבל היו יהודים שלמדו בבית ספר רומני, בהם גם אני ואחי.

כילדה הייתי שובבה מאוד, והייתי "נותנת" מכות לילדים אחרים אם היה צריך, עד היום אני יודעת קראטה. למדתי גם פסנתר מגיל צעיר אצל דודתי ואחר כך התחלתי ללכת לקונסרבטוריון שם המשכתי ללמוד פסנתר וגם שירה. גם הייתי חלק מ"מכבי צעיר", גם אחי.

כשהגרמנים נכנסו הרגשנו בשינוי, למרות שבהתחלה הגרמנים דווקא היו מנומסים. הגרמנים היו גם בחצר שלנו. הייתה סדנה לברזל בחצר שלנו, הגרמנים הגיעו לשם באופן קבוע לתקן את הרכבים שלהם, אבל הם היו נחמדים אלינו. אבל האחרים החלו לנהוג באנטישמיות, קראו לעברנו ברחוב "ז'יד" או היו מנסים להרביץ לנו. איתי לא היו מתעסקים, הייתי שובבה ואם מישהו היה מנסה להכות אותי הייתי מכה אותו חזרה. היו לי צמות ארוכות כאלה שהייתי מצליפה איתן, כינו אותי "יד אינדיאני", בגלל הצמות ובגלל שהייתי נותנת אגרופים חזרה.

אחי אהב כימיה ובנה מעין פצצות קטנות עם צבע אדום. היינו הולכים ברחוב, על יד מקומות של הגרמנים ואחי היה מגניב לי את הפצצות, הייתי מסתכלת לכל הכיוונים לראות שאף אחד לא רואה, ואז זורקת את ה"פצצה" בחשאי על הקיר של הבניין, היא הייתה משאירה צבע אדום על כל הקיר. אחר כך, אם מישהו בעיר היה שואל איך להגיע לאיזה בניין, אז היו מסבירים לו שזה זה עם הכתם האדום על הקיר. היינו עושים את זה כמובן בלי להיתפס.

האנטישמיות הורגשה אצלנו גם במשפחה –

בהתחלה בבית הספר הרומני היינו הולכים עם כובע תכלת, הרומנים למשל הלכו עם כובע אדום. אחר כך גם אסרו עלינו ללמוד בבית ספר הרומני, עברנו ללמוד בבית ספר יהודי. גם לקונסרבטוריון לא נתנו לי להמשיך וללכת.

אבא גם פוטר מהעבודה, בגלל שהוא יהודי. את אמא לא פיטרו בתחילה, כי מאוד העריכו אותה. אבל בשלב מסוים גם אותה פיטרו. המצב הכלכלי בבית היה קשה מאוד. אמא התחילה לבשל סבון והיינו מוכרים אותו כדי שיהיה קצת כסף.

ככה עברה המלחמה, היינו בבית, המצב היה קשה, ההורים לא עבדו והייתה אנטישמיות.

אחרי המלחמה התחלנו לנסות לעלות לארץ. רוברט, אחי, עלה לפנינו וכשעלינו כבר היה בארץ. הגענו ליוגוסלביה ומשם עלינו על אוניית המעפילים "כנסת ישראל". היו בה עוד הרבה מאוד נוסעים. לאוניה כבר עליתי עם בעלי ז"ל אריה אוסטרייכר (התגרשנו בארץ לאחר מספר שנים), אותו הכרתי ואיתו התחתנתי לפני. האוניה לא הגיעה לארץ, היא נעצרה לפני כן ונשלחנו לקפריסין שם היינו במחנות זמן מה. אחר כך הועברנו לעתלית ובמהלך מלחמת השחרור שוחררנו ועברנו לגור בתל אביב.

בארץ עסקתי בתיאטרון, שירה, נגינה ותפירה, אהבתי מאוד להופיע בפני אנשים ולעסוק בכל תחום אומנות.

נולדה לי ילדה, יהודית ויש לי כבר נכדים ונינים.